

29.1.2015
Eki Karlsson

---

helsinki.kirjaamo@hel.fi
Kaupunkisuunnittelulautakunta
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite: Ksv/HEL 2015-012598

HELSINGIN YLEISKAVALUONNOS JA VIHERALUEIDEN MERKITYS

Suomen Latu on valtakunnallinen ulkoilujärjestö. Arvioimme yleiskaavaluonnosta luonnon virkistyskäytön ja virkistyskäyttöön varattujen alueiden riittävyyden ja laadun näkökulmasta. Suomen Latu kiittää mahdollisuudesta lausua Helsingin yleiskaavaluonnoksesta.

Keskeisin epäkohta yleiskaavaluonnoksessa on viheralueille suunniteltu voimaperäinen rakentaminen. Rakentamisella menetetään laajempien viheralueiden tuoma hyvinvointi, viihtyisyys ja ulkoilu ympäristö lopullisesti.

Yleiskaavan keskeisimpinä muutostarpeina näemme

- 1) Yleiskaavan vaikutukset helsinkiläisten arkiulkoiluun ja luonnon virkistyskäyttöön tulee arvioida ulkopuolisen arvioijan toimesta.
- 2) Väestön kasvuun tulee varautua kaavoittamalla uusia, rajoiltaan pysyviä viheralueita kasvavan ulkoilupaineen ja kulutuksen hajauttamiseksi.
- 3) Keskuspuistoon ei saa rakentaa lainkaan virkistyskäyttöä haittaavaa toimintaa.

Lisäksi

- 4) Olemassa olevien virkistysalueiden laatua ja kunnossapitoa tulee kehittää, jotta alueilla on todellista arvoa niiden varsinaisessa käyttötarkoituksessa.

YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET ASUKKAIDEN HYVINVOINTIIN, VIRKISTYSALUEIDEN SAAVUTETTAVUUTEEN JA VIIHTYISYYTEEN TULEE ARVIOIDA

Yleiskaava muokkaa nykyisten ja tulevien helsinkiläisten asuinympäristöä. Koska rakentamisen suunnittelu on massiivista ja vaikuttaa valtaavaan määrään ihmisiä, on yleiskaavan vaikutuksista virkistyskäyttöön, lähimetsien saavutettavuuteen ja asuinympäristöjen viihtyisyyteen laadittava erillinen, ulkopuolisen asiantuntijan tekemä selvitys ja raportti, aivan kuten on toimittu luontovaikutuksien arvioinnin kohdalla.

Asiaa on sivuttu kohdassa 3.3.1 *Yleiskaavan ihmisiin kohdistuvat sosiaaliset ja viihtyisyyteen liittyvät vaikutukset*, mutta siinä ei mainita lainkaan luontoympäristön rakentamisen vaikutuksia asukkaiden hyvinvointiin.

Kaavaselostuksen johdannossa todetaan, että *"Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on mahdollistaa kaupunkilaisille jatkossakin hyvän kaupunkielämän puitteet"* ja *"Hyvään kaupunkielämään liittyy (...) riittävät virkistysalueet."* Myös maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää yleiskaavatasolle riittävien virkistysalueiden varaamista. Kaavaselostuksesta ei käy ilmi, onko riittävyttä arvioitu, ja jos on niin miten. Tämä tulee arvioida.

Yleiskaavassa esitetään mahdolliseksi rakennusmaaksi noin 1 900 hehtaaria viheralueita. Se vastaa pinta-alaltaan kolmea Keskuspuistoa.

29.1.2015
Eki Karlsson

Suomen Latu esittää, että yleiskaavan vaikutukset asukkaiden hyvinvointiin, virkistysalueiden saavutettavuuteen ja viihtyisyyteen tulee arvioida ulkopuolisen asiantuntijan toimesta.

KAAVASSA TULISI VARATA PYSYVIÄ VIHERALUEITA

Metsissä ja muilla viheralueilla ulkoilun on tutkimuksissa todettu edistävän monella tavalla henkistä ja fyysistä hyvinvointia, ihmisten viihtyvyyttä ja elämänlaatua. Jo vartin metsäkävely laskee verenpainetta ja stressitasoa. Lähivihreä tasaa sosiaalisia terveyseroja, lisää asuntojen arvoa, sitoo melua, pienhiukkasia ja hulevesiä. Kaupunkimetsien merkitys ja arvo hyvinvoinnin tuottajana on yhteiskunnalle suuri, vaikka sen kokonaisarvoa ei osatakaan vielä laskea euroissa.

Viheralueet ovat mitä parhaimpia ympärivuotisia lähiliikuntapaikkoja: niihin on kaikilla vapaa pääsy, eikä niiden ylläpidosta aiheudu kaupungille korkeita kustannuksia.

Helsingin kaupunkimetsät ja viheralueet todetaan kaavaselostuksessa kaupungin vetovoimatekijöiksi, jotka houkuttelevat sekä matkailijoita että uusia asukkaita.

Siksi on tyrmistyttävää, että Helsingin kaupunki varautuu 250 000 asukkaan kasvuun vähentämällä 1 900 hehtaaria viheralueita.

Lisääntyvä väestö tarvitsee laadukkaat ja helposti saavutettavat viheralueet. Vain siten niiden hyvinvointivaikutukset satavat kaupungin laariin pitkällä aikavälillä. Viheralueille rakentaminen on korvaamatonta ja peruuttamatonta.

Yleiskaavan ennakoima väestönkasvu ja viheralueiden tuntuva vähentäminen johtaisivat yhä pienempien viheralueiden käyttöpaineen kasvuun, ympäristön kulumiseen, ruuhkautumiseen ja sitä kautta viherym-

29.1.2015
Eki Karlsson

---

päristön hyvinvointivaikutusten vähenemiseen. Tähän yleiskaava tarjoaa vastaukseksi *puistojen toimintojen ja kestävyiden parantamista*. Kaupungissa puurivistössä kulkeva ulkoilutie ei korvaa metsää eikä tuota kaupunkilaiselle samassa määrin metsän terveyttä edistäviä vaikutuksia.

Suomen Latu esittää, että yleiskaavaan sisällytetään ennakoitua väestönkasvua vastaava määrä uusia viheralueita ja niiden pysyvyydestä pidetään huolta.

HELSINGIN KESKUSPUISTOON EI SAA RAKENTAA

Satavuotias Keskuspuisto ja siihen kytkeytyvät viheralueet, kuten Helsingin Keskuspuisto, muodostavat maailmanlaajuisesti ainutlaatuisen virkistysalueverkoston, josta saamme olla kiitollisia meitä edeltäneille sukupolville. Vastuu Keskuspuiston säilyttämisestä tuleville sukupolville on nyt Helsingin päättäjillä.

Keskuspuisto on maamme suosituin arkiliikuntapaikka, jossa virkistyy vuosittain enemmän kävijöitä kuin maamme 39 kansallispuistossa yhteensä.

Uuden yleiskaavan ympäristövaikutusten arvioinnissa todetaan, että: *”Joissain paikoissa yksittäisiä viheralueita tai vihersormien reunalueita on osoitettu rakentamisalueiksi. Nämä rakentamisalueet on kuitenkin pyritty valitsemaan ja arvottamaan niin, että seudullisesti merkittävät yhteydet ja viheralueet säilyvät.”*

Rakentamisalueiden valinnassa ja arvottamisessa on epäonnistuttu, eikä kaavaselostuksen kirjaus ole totuudenmukainen massiivisten rakennussuunnitelmien kanssa. Uusi yleiskaava mahdollistaisi rakentamisen mm. Keskuspuiston kaikissa osissa.

29.1.2015
Eki Karlsson

Keskuspuistossa on tehty useita kävijätutkimuksia, joista viimeisin on toteutettu yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Aalto Yliopiston kanssa vuonna 2015. Tutkimuksia ei ole hyödynnetty yleiskaavaluonnoksessa, niihin ei viitata kaavaselostuksissa, eikä niissä haastateltujen kaupunkilaisten vastauksille ole annettu painoarvoa.

Kaupungin omien tutkimusten mukaan Keskuspuiston tärkeimpänä viheralueominaisuutena pidetään metsäntuntua, jota voi kokea enää Hattialassa, Pakilassa ja Pirkkolassa. Keskuspuiston reunojen ottaminen suunnitelmien laajuiseen rakennuskäyttöön kaventaisi metsäalueita merkittävästi, jolloin ne menettävät metsäntunnun ja muuttuvat pelkiksi reuna-alueiksi.

Esimerkiksi yhtenäinen Pirkkolan ulkoilumetsä näivettyisi sata metriä kapeaksi, läpinäkyväksi metsäkaistaleeksi ja Keskuspuiston tihein ulkoilureittiverkosto jäisi rakentamisen alle.

Kaupunkisuunnitteluviraston laajassa asuinaluekyselyssä eniten mainintoja säilytettävistä ja hyvänolon tunnetta tuovista paikoista keräsi Pirkkolan ulkoilumetsä, jossa vastaajat olivat aistineet myös eniten myönteisiä kokemuksia. Tällaisten tutkimusten ja asukkaiden mielipiteenilmaisujen tulee näkyä päätöksenteossa.

Monissa maailman metropoleissa viheralueita arvostetaan: Esimerkiksi Lontoossa, Wienissä ja Torontossa viheralueverkostoa laajennetaan määrätietoisesti. New Yorkin Central Park on säilytetty nykyisen laajuisena vuodesta 1873, vaikka kaupungin väkiluku on kasvanut seitsemällä miljoonalla.

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 24.8.2006 pitkänäköisesti, että Keskuspuistoa ei pienennetä ja ettei Keskuspuistoon rakenneta virkistyskäyttöä haittaavia toimintoja. Päätöstä ei ole syytä kumota.

29.1.2015
Eki Karlsson

Samassa kokouksessa kaupunkisuunnittelulautakunta päätti lopettaa käytännön laatia Keskuspuistolle oma kaava. Näin päättäessään kaupunkisuunnittelulautakunta velvoitti kaupungin yleiskaavaa säilyttämään Keskuspuiston.

Suomen Latu esittää, että Keskuspuiston alueelle ei tule rakentaa lainkaan virkistyskäyttöä haittaavia toimintoja eikä puistoa saa pienentää. Keskuspuistoa tulee laajentaa Töölönlahden ympäristöllä eli ns. Keskustan kulttuuripuistolla ja välittömästi Keskuspuistoon liittyvillä Haltialan metsä- ja niittyalueilla.

YLEISKAAVAN KAAVAKARTOISSA TULISI KÄYTTÄÄ PIKSELEIDEN SIJASTA VIIVOJA

Uusi yleiskaavakartta on päädytty esittämään 100 metriä x 100 metriä suuruisina ruutuina, jotka kuvaavat alueen pääkäyttötarkoitusta. Käytetyn menettelytavan kerrotaan olevan strateginen, kehittämisen painopisteet näyttävä ratkaisu.

Kaavaselostuksen mukaan ”*viheralueet pyritään säilyttämään mahdollisimman laajoina ja yhtenäisinä.*” Pyrkimys säilyttää viheralueita ei kuitenkaan näy suunnitelmassa.

Viheralueilla ei voi olla toista käyttötarkoitusta, eivätkä viheralueet voi olla muille toiminnoille alisteisia.

Koska yleiskaava ohjaa yksityiskohtaisempaa kaavoitusta, on kaavan erityisesti viheralueiden osalta oltava yksiselitteinen, sillä viheralueiden rakentaminen on peruuttamatonta.

Suomen Latu esittää, että kaupunkipuistojen, etenkin Keskuspuiston rajat piirretään yksiselitteisinä viivoina.

29.1.2015
Eki Karlsson

SUOMEN LATU

Eki Karlsson, toiminnanjohtaja, puh. 044 328 3286